

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 218

van **PAUL CORDY**

datum: 30 maart 2018

---

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Bevolkingsprognoses Brussel - Spill-over naar de Vlaamse Rand

Op 20 maart 2018 werd door de minister in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting een vraag om uitleg (nr. 1334) van Koen Van den Heuvel over de demografische ontwikkelingen in Vlaanderen beantwoord.

Aanleiding was de publicatie van de gemeente- en stadsmonitor en van de officiële Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten. Daarin zien we een aantal belangrijke trends zoals gezinsverduunning, een daling van het aantal beroepsactieven, vergrijzing... Deze demografische tendensen kunnen inspirerend werken voor onder meer het langetermijnbeleid rond wonen, kinderopvang, onderwijs en scholenbouw, arbeidsmarkt, zorg...

Deze harde cijfers zijn een zeer nuttig en gewaardeerd instrument en een goede basis voor het lokale beleid.

Maar het viel mij op dat grootsteden als Antwerpen en Gent een duidelijk ander beeld tonen dan de rest van Vlaanderen, en vermoedelijk ook een 'spill-over' hebben naar de omliggende gemeenten. Ik merkte ook op dat een stuk Vlaanderen, met name Brussel, niet in de statistieken zit. Ongetwijfeld heeft Brussel vanuit zijn eigen demografische evolutie evenzeer een spill-over op de naburige gemeenten en op het grote ommeland van Brussel, met name de Vlaamse Rand.

1. In hoeverre worden de cijfers van Brussel opgenomen in de prognoses die worden gemaakt voor de gemeenten die vanwege Brussel een rechtstreekse invloed ondergaan?
2. In welke gemeenten in het grote ommeland van Brussel zijn spill-over-effecten merkbaar?
3. Kunnen deze spill-over-effecten becijferd worden? Zo ja, graag deze cijfers voor de voorbije jaren.

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 218 van 30 maart 2018
van **PAUL CORDY**

De vraag naar 'spill-over' vanuit Brussel naar de naburige (Vlaamse) gemeenten komt erop neer dat gevraagd wordt of (en hoe) bij de demografische prognoses van Statistiek Vlaanderen rekening gehouden is met de uitwijking vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest naar steden en gemeenten in het Vlaams Gewest.

De Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten geven bevolkings- en huishoudensprognoses (naar omvang van het huishouden) voor alle steden en gemeenten van het Vlaams Gewest.

Statistiek Vlaanderen (het netwerk voor openbare statistiek van de Vlaamse overheid, waarbinnen de Vlaamse Statistische Autoriteit een centrale coördinerende rol opneemt) staat in voor de driejaarlijkse update. De jongste update is gepubliceerd op 28 februari 2018 onder de titel "Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten 2018-2035" en is raadpleegbaar op de webpagina <http://www.statistiekvlaanderen.be/vlaamse-gemeentelijke-demografische-vooruitzichten--2018-2035>.

Statistiek Vlaanderen stelt geen demografische vooruitzichten op voor de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vermits de hoofdstedelijke administratie, meer bepaald het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA/IBSA) die op regelmatige basis al aanmaakt.

De jongste update is van 2016, getiteld "[Bevolkingsprojecties 2015-2025 voor de Brusselse gemeenten](#)" (Cahier van het BISA nr. 6 van oktober 2016). Daarnaast publiceert het BISA ook jaarlijks een 'demografische barometer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest'. Meest recent is de demografische barometer 2017 (Focus nr. 22). Meer informatie daarover staat op de publieke website van BISA: <http://bisa.brussels/publicaties/publicaties-per-thema#.WsX6bcsUIPY>.

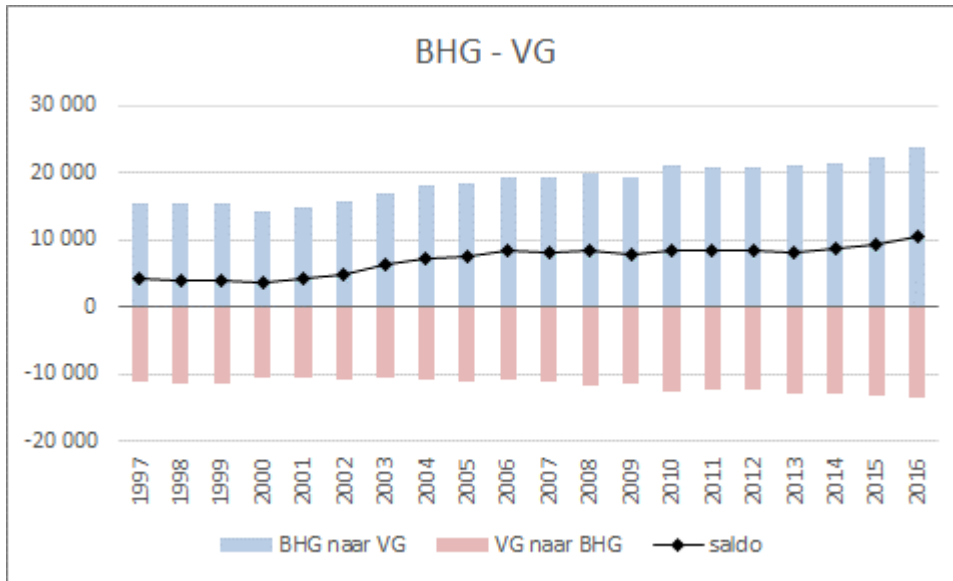
In de bijlage is een toelichting opgenomen over het projectiemechanisme dat Statistiek Vlaanderen hanteert voor de Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten en de wijze waarop de immigratie vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest naar het Vlaams Gewest is berekend.

Op basis van deze prognoses kan gesteld worden dat er per saldo een migratie is van het Brussels Gewest naar het Vlaams Gewest.

De figuur 1 toont duidelijk dat het saldo van de in- en uitwijking tussen het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest al jaar en dag positief is voor het Vlaams Gewest. Anders gesteld: het Brussels Hoofdstedelijke Gewest verliest netto inwoners aan Vlaanderen (Vlaams Gewest).

De figuur laat ook zien dat de migratie-intensiteit (som van de in- en uitwijking) met de jaren is toegenomen. Opmerkelijk is ook de sterke toename van de immigratie uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest naar Vlaanderen in 2016 (+7% t.o.v. waarde 2015).

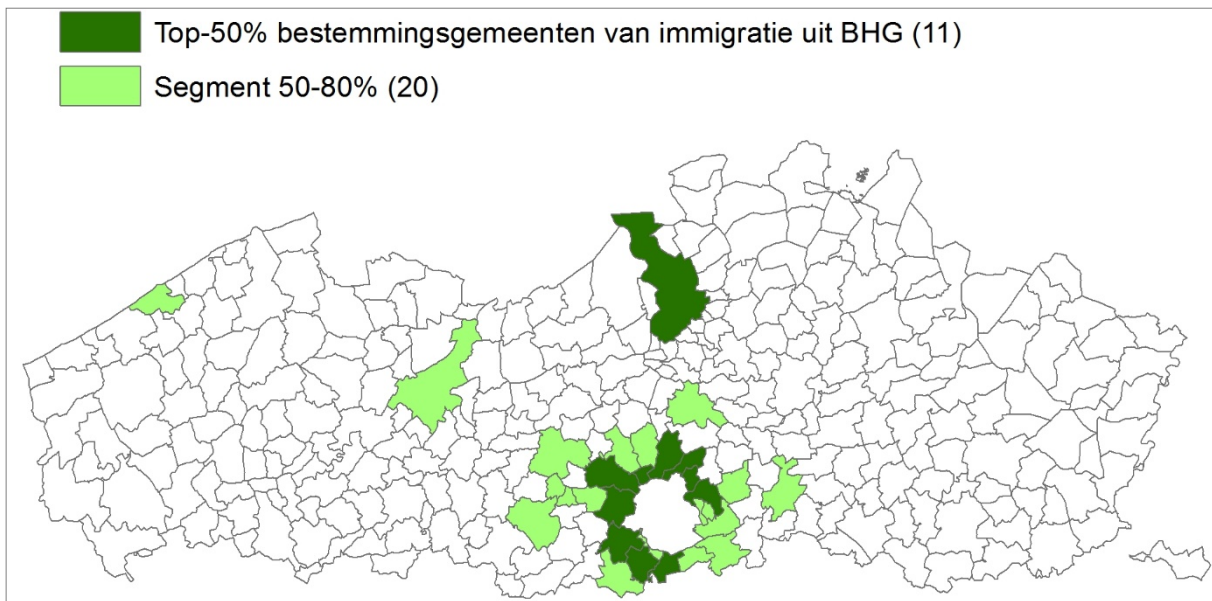
Figuur 1. Interne migraties tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) naar het Vlaams Gewest (VG) en jaarlijks saldo voor het Vlaams Gewest, 1997-2016, aantallen

Bron: Statbel; bewerking: Statistiek Vlaanderen

Kaart 1 illustreert dat er in recente jaren vooral veel verhuisbewegingen zijn naar de Vlaamse Rand rond Brussel, vooral dan naar de meer noordelijk en westelijk gelegen randgemeenten. In die zin kan er inderdaad sprake zijn van een zekere 'overspill' vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op de naburige gemeenten, en vooral in Sint-Genesius-Rode, Beersel, Sint-Pieters-Leeuw, Dilbeek, Asse, Wemmel, Grimbergen, Vilvoorde, Machelen en Zaventem. Merk op dat voor de aangegeven observatieperiode 2011-2015 ook een relatief sterke migratiestroom vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest naar Antwerpen wordt aangeduid.

Kaart 1. Topbestemmingen van de interne immigratie vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) naar het Vlaams Gewest (VG), 2011-2015

Bron: Statbel; bewerking: Statistiek Vlaanderen

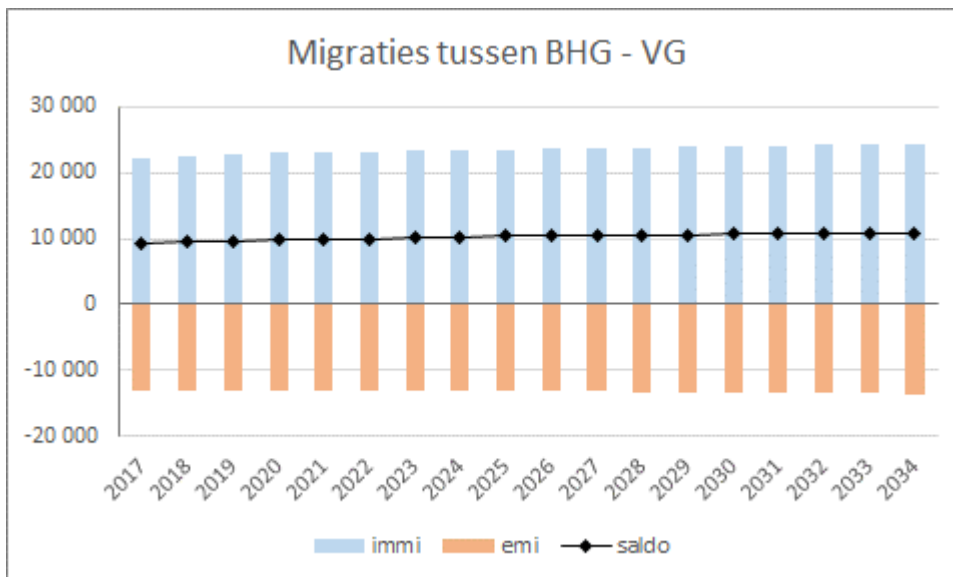
Met deze "overspill" van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest naar de omliggende Vlaamse randgemeenten is rekening gehouden in de mate dat die ook aangeduid is voor de geprojecteerde aantallen in de bevolkingsvooruitzichten van het Federaal Planbureau (cf. de toelichting over het projectiemechanisme in de bijlage).

Concreet werd op basis van de door het Federaal Planbureau (publicatie maart 2017) geprojecteerde aantallen van de migraties (verhuisbewegingen) - per leeftijd en geslacht - vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (en ook vanuit het Waals Gewest) naar een gemeente in het Vlaams Gewest voor de projectiejaren 2017 tot en met 2034, eerst de opsplitsing gemaakt tussen wat kan toegerekend worden aan Brussel of Wallonië (op basis van de waarnemingen voor 2011-2015).

Figuur 2 toont hiervan het resultaat voor de immigratie van Brussel (BHG) naar Vlaanderen (VG), samengeteld over alle leeftijden en geslachten (waarop telkens de projectie liep). Concreet gaat het om een stijging van 22.290 in (projectiejaar) 2017 naar 24.484 in 2034 (+10%).

Opgemerkt kan worden dat de waarde voor het laatste observatiejaar gelijk is aan 23.844, maar de trendwaarde voor de periode 2012-2016 is 21.900 (voortschrijdende gemiddelde met $k=5$).

Figuur 2. Aantal immigraties vanuit Brussel (BHG) naar Vlaanderen (VG), aantal emigraties vanuit Vlaanderen naar Brussel, en het saldo voor Vlaanderen, vooruitzichten 2017-2034, aantallen

Noot: Intergewestelijke immigraties naar Vlaanderen zijn afgeleid uit de FPB-vooruitzichten (maart 2017).

Bron: Statistiek Vlaanderen, Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten 2018-2035

De geprojecteerde aantallen – per leeftijd en geslacht – zijn vervolgens verdeeld over de Vlaamse gemeenten volgens een uniforme verdeelsleutel per geslacht zoals die uit recente observatiejaren (in casu 2012-2016) kon worden afgeleid.

Tal van gemeenten in de Vlaamse Rand zijn belangrijke ontvangers van immigraties vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- bij mannen is de top drie Dilbeek (6,5% van het totaal), Vilvoorde (6%) en Sint-Pieters-Leeuw (5,5%);
- bij vrouwen is dat net zo: Dilbeek (6,7%), Vilvoorde (5,9%) en Sint-Pieters-Leeuw (5,6%).

Figuur 2 toont ook de uitwijking van Vlaanderen naar Brussel. Die is afgeleid uit de geobserveerde trends voor recente jaren (2008-2016). Ook hier wordt rekening gehouden met een beperkte stijging, van 13.074 uitwijkingen voor 2017 naar 13.590 voor 2034 (+4%).

Het saldo van de beide migratiebewegingen blijft in alle projectiejaren (2017-2034) positief. Er is dus inderdaad 'overspill', in de zin dat er meer immigraties naar Vlaanderen (VG) zijn vanuit Brussel (BHG) dan, omgekeerd, emigraties van Vlaanderen naar Brussel. Merk op dat dit positieve saldo in de projectiejaren nog toeneemt, van +9 216 in 2017 naar +10.894 in 2034 (+18%).

Statistiek Vlaanderen heeft de vastgestelde trends meegenomen bij de aanmaak van de jongste Vlaamse gemeentelijke demografische vooruitzichten 2018-2035. Vooral gemeenten in de Vlaamse Rand rond Brussel worden daardoor gekenmerkt.

BIJLAGE

Toelichting over het projectiemechanisme